

Skien kommunes planstrategi 2024 - 2027

Kommunedirektørens forslag

Innhold

Innledning.....	4
Plansystemet i kommunen.....	4
Kommuneplanens samfunnsdel - mål og strategier	5
Hovedmål - den grønne kommunen	6
Hovedmål - den attraktive kommunen	6
Hovedmål - den inkluderende kommunen	6
Kunnskapsgrunnlag	6
Nasjonale og regionale mål og føringer	6
Regjeringens forventninger til kommunal planlegging.....	6
Statsforvalterens forventningsbrev 2024	7
Regionale mål og føringer	9
Utfordringsbilde og utviklingstrekk i Skien kommune	9
Klima og miljø.....	9
Attraktivitet og næring.....	10
Demografi, rekrutteringsutfordringer og utenforskap	11
Kommuneøkonomi.....	13
Planbehov.....	13
Grønn kommune	13
Vurdering av behov for planer	13
Forslag til planer	14
Attraktiv kommune	15
Vurdering av behov for planer	15
Forslag til planer	16
Inkluderende kommune.....	16
Vurdering av behov for planer	16
Forslag til planer	17
Samfunnssikkerhet og beredskap	17
Andre planer.....	18
Kommuneplanen - vurdering av behovet for rullering	18
Foreslåtte planer for denne perioden.....	20
Oversikt over nye planer og planer som skal rulleres.....	20
Grønn kommune	20
Attraktiv kommune	20
Inkluderende kommune.....	21

Planstrategi 2024-2027 for Skien kommune

Samfunnssikkerhet og beredskap	21
Andre planer.....	22
Kilder og lenker.....	23

Innledning

Alle kommuner er etter plan- og bygningsloven pålagt å lage en kommunal planstrategi. Formålet er å klargjøre hvilke planoppgaver kommunen bør starte opp eller videreføre for å legge til rette for en ønsket utvikling i kommunen. Planstrategien bør inneholde en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, deriblant arealutvikling, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov.

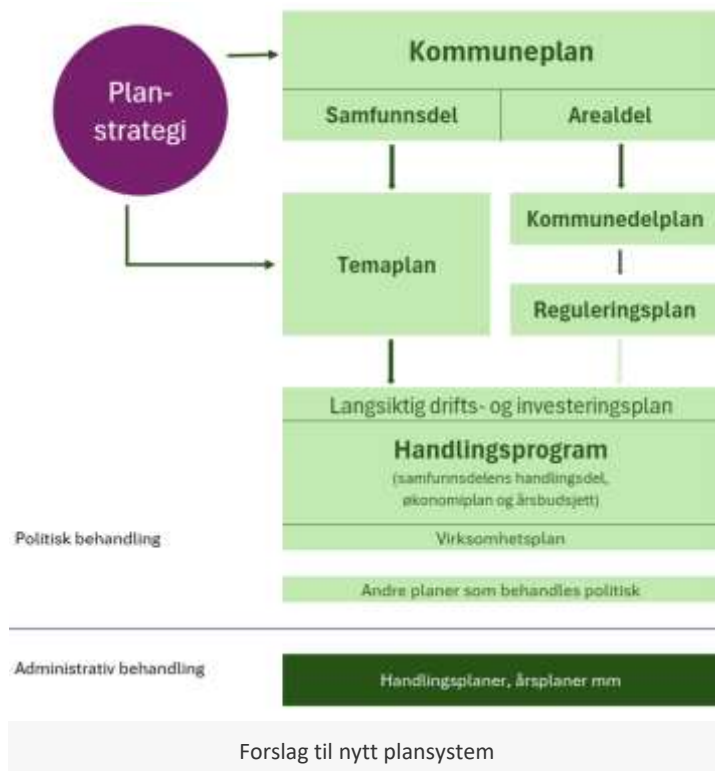
For å sikre en ønsket utvikling vil det kreves planlegging. Samtidig er det viktig at det ikke planlegges mer enn nødvendig og at planene fungerer som styringsverktøy over tid. Erfaringer tilsier at dersom det lages mange planer, vil det etter hvert skape et uoversiktlig plansystem og føre til at planene mister sin styringskraft.

Utviklingen skal styres, men uten for mange styringsdokumenter. Et viktig mål med denne planstrategien er å lage færre styringsdokumenter og sikre mer styringskraft.

Skien kommune har en del planer som er administrative, mens andre skal behandles og vedtas politisk. Planstrategien fokuserer i all hovedsak på de planer som skal fremmes til politisk behandling. Administrative planer som ikke skal til politisk behandling blir derfor ikke omtalt i planstrategien.

Plansystemet i kommunen

Et hensiktsmessig og forståelig plansystem er viktig for kommunens evne til å styre utviklingen. I Skien kommunes plansystem brukes det i dag flere ulike begreper for våre planer. Siden forrige planstrategi har administrasjonen arbeidet med et forslag til et nytt og enklere plansystem.

Et viktig grep i forslag til nytt plansystem er begrepet *Temaplaner*. I dagens planverk brukes ulike begreper som *Strategiske planer*, *strategisk temaplan*, *temaplan* og *kommunedelplaner for tema*. Det legges nå opp til at planer som handler om et tema, vil utarbeides som temaplan. I noen tilfeller vil det fortsatt være aktuelt at temaplanene utarbeides etter kravene for kommunedelplan, men det foreslås at de navngis som temaplan for å ikke skape begrepsforvirring. Økt bruk av temaplan kan forenkle kommunens planprosesser.

Handlingsprogrammet rulleres årlig og utgjør sammen med fireårig økonomiplan og årsbudsjett handlingsdelen av plansystemet. Handlingsprogrammet bør følge opp mål og strategier fra samfunnsdelen og temaplanene, og konkretisere hva kommunen skal oppnå i en kortere tidshorison, samt vise tiltak og hva en skal jobbe særskilt med innenfor kommunens økonomiske rammer. Virksomhetsplanen er en oppsummering av vedtatt handlingsprogram for det nærmeste året, og viser hva administrasjonen er gitt i oppdrag gjennom vedtaket for økonomiplanen, samt hvordan disse oppdragene planlegges løst.

Fra og med 2024 vil det bli lagt fram en langsiktig drifts- og investeringsplan med tidsperspektiv inntil 20 år. Denne rulleres annet hvert år og skal tjene som underlag for handlingsprogram og økonomiplan, slik at langsiktighet ut over fire år ivaretas i forbindelse med vedtaket av økonomiplanen.

Kunnskapsgrunnlag for denne planen vil blant annet være:

- Hovedplaner innen kommunal infrastruktur (vann/avløp, park, veg)
- Behovs- og kapasitetsanalyse skole og barnehage (under utarbeidelse)
- Helhetlig innsats- og boligtrapp Helse og velferd (under utarbeidelse)
- Vurderinger av tilstand og egnethet formålsbygg

Videre legges det opp til at planstrategien skal inngå i den årlige behandlingen av økonomiplanen og handlingsprogrammet. Dette gir en anledning til å gjøre rede for status for kommunens planarbeid, og ved behov gjennomføre endringer av planstrategien. Dette er et grep som kan gjøre planstrategien til et mer realistisk og bedre styringsdokument. Det er også en fordel å se planarbeidet i sammenheng med økonomiske prioriteringer.

Kommuneplanens samfunnsdel - mål og strategier

Kommuneplanens samfunnsdel, vedtatt høsten 2022, har lagt til grunn FN's bærekraftsmål. Planen er nylig revidert og det vurderes at det ikke er behov for rulling i denne perioden. Samfunnsdelen brukes som ramme for økonomi- og handlingsprogram og årlig rapportering. Det er derfor naturlig at samfunnsdelen også er hoveddrammen for planstrategien.

Kommuneplanens samfunnsdel definerer kommunens satsingsområder med tilhørende hovedmål og delmål. Satsingsområdene er:

1. Den grønne kommunen
2. Den attraktive kommunen
3. Den inkluderende kommunen

Videre definerer samfunnsdelen to hovedstrategier for å skape den grønne, attraktive og inkluderende kommunen:

- Samarbeid
- Innovasjon

Samfunnsdelen har også definert en arealstrategi knyttet til satsingsområdene.

Hovedmål - den grønne kommunen

Hovedmål
KLIMA: Den grønne kommunen omstiller seg til et lavutslippssamfunn
NATUR: Den grønne kommunen styrker naturmangfoldet, matjord og friluftsområder
MILJØ: Den grønne kommunen minimerer forurensning og avfall

Hovedmål - den attraktive kommunen

Hovedmål
LEVENDE SENTRUM: Den attraktive kommunen har et vakkert og levende sentrum
NÆRING OG ARBEIDSPASSER: Den attraktive kommunen har et mangfoldig næringsliv som skaper nye jobber
BOLIGER: Den attraktive kommunen har boliger som dekker alles behov

Hovedmål - den inkluderende kommunen

Hovedmål
TRYGG OPPVEKST: Den inkluderende kommunen er en kommune der barn er trygge og vokser opp som robuste individer
ARBEID OG FOLKEHELSE: Den inkluderende kommunen er en kommune der alle har tilbud om arbeid eller aktivitet som skaper mening, tilhørighet og mestring
ALDERSVENNLIG SAMFUNN: Den inkluderende kommunen er en aldersvennlig kommune som fremmer deltakelse og livskvalitet

Kunnskapsgrunnlag

Ved utarbeidelse av forrige planstrategi og rullering av kommuneplanens samfunnsdel ble det opparbeidet et betydelig kunnskapsgrunnlag om og for kommunen. Bakgrunnskunnskapen fra samfunnsdelen finnes via denne [linken](#).

Videre er viktige kilder som SSB, Telemarksforskning, Telemark fylkeskommune og folkehelseoversikten brukt i arbeidet med planstrategien.

Det er også utarbeidet en ny folkehelseoversikt. Link til oversikten i framsikt ligger [her](#).

Nasjonale og regionale mål og føringer

Regjeringens forventninger til kommunal planlegging

Hvert fjerde år legger Regjeringen fram dokumentet *Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging*. Den nye versjonen av disse forventningene ble vedtatt i statsråd den 20. juni 2023.

Formålet med forventningene er å fremme en bærekraftig utvikling i hele landet, og forventningene skal følges opp i arbeidet med planstrategier og planer i fylkeskommunene og kommunene. I tillegg er forventningene også forpliktende for statlige myndigheter når de medvirker i planleggingen.

Norge har sluttet seg til FNs 2030-agenda med 17 mål for å fremme en sosialt, miljømessig og økonomisk bærekraftig utvikling - kjent som FNs bærekraftsmål. FNs bærekraftsmål er det overordnede rammeverket for de nasjonale forventningene til planleggingen.

Planutfordringer og forventninger

Regjeringen mener Norge har gode forutsetninger for å nå FNs bærekraftsmål, men peker samtidig på følgende viktige planutfordringer fremover:

- Norge har utfordringer med å nå mål om reduserte klimagassutslipp, ansvarlig forbruk, bevaring av naturmangfold og mindre ulikhet.
- Vi møter en utfordring med aldrende befolkning med større omsorgsbehov og mangel på arbeidskraft innen ulike tjenesteområder i kommunene
- Vi må tilpasse oss et klima i endring, som vil påvirke naturen og samfunnet
- Raske endringer og omveltninger, som økt behov for bosetting av flyktninger, kan gi behov for større grad av beredskap og fleksibilitet i planleggingen.

Regjeringen fremhever at målet er en politikk tilpasset regionale og lokale forhold.

Overordnet sett kan forventningene til fylkeskommunene og kommunenes planlegging oppsummeres i følgende punkter. Kommunene forventes å :

- Fremme verdiskapning og nødvendig omstilling av økonomien
- Bidra til gode rammebetingelser for privat næringsliv og frivillig sektor
- Sikre bosetting i hele landet
- Redusere klimagassutslipp og tilpasse oss et klima i endring
- Ivareta natur, viktige friluftsområder og kulturmiljø
- Effektivisere energibruken
- Tilby likeverdige tjenester og håndtere demografiske endringer
- Motvirke mangel på kompetanse og arbeidskraft
- Sikre gode likestilte og trygge lokalsamfunn

Løsninger og samarbeidsformer som legger til rette for effektiv ressursbruk, og bidrar til å bygge opp under de overordnede målsetningene for samfunnsutviklingen, skal prioriteres.

Regjeringen er videre tydelig på at det er store forskjeller mellom kommunene når det gjelder hvilke utfordringer de står ovenfor, og at det er kommunene som er i best stand til å vurdere hvilke planer som trengs i kommunen.

Statsforvalterens forventningsbrev 2024

Som en oppfølging av Regjeringens nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging, har Statsforvalteren i Vestfold og Telemark også sendt ut brev til kommunene. Brevet med forventninger ble skrevet da Vestfold og Telemark fortsatt var et felles fylke.

Statsforvalteren fremhever at kommunene de siste årene har vist en fremragende evne til omstilling, innsats og evne til å finne løsninger. Denne evnen trengs også i mer normale tider, for utfordringene står i kø.

I brevet peker Statsforvalteren på følgende tema som kommunene bør være særskilt oppmerksomme på i tiden fremover:

- **Samfunnssikkerhet og beredskap**

De siste års pandemihåndtering ble avløst av et endret sikkerhetspolitisk bilde i Europa og verden etter invasjonen i Ukraina. I kjølvannet av invasjonen har det vært stor oppmerksomhet knyttet til forsyningssikkerhet for energi i Europa, svinginger i det europeiske strømmarkedet og et mulig fremtidig kraftunderskudd.

Kommunene må være forberedt på hybrid krigføring og målsettinger om å ramme kritiske samfunnsfunksjoner. Det blir viktig at kommunene verdivurderer og sikrer informasjon eller tilgang som kan benyttes til slike formål, og at dette tas hensyn til ved oppdatering av nye risiko- og sårbarhetsanalyser og beredskapsplaner.

Det blir også viktig å sikre at ny risiko ikke blir skapt gjennom planlegging og utbygging, og at en velger løsninger som reduserer konsekvenser av natur- og menneskeskapt fare. Befolkningen må ha god egenberedskap, og her har kommunene en stor utfordring i egen virksomhet og med fokus på sårbare grupper.

- **Demografi**

Statsforvalteren viser til at bosettingen blir sentralisert. Samtidig øker andelen eldre, særlig i de grisgrendte områdene. Når det gjelder konsekvenser for kommuneøkonomi viser Statsforvalteren til at kommunene vil oppleve økt kostnadsvekst som følge av økt andel eldre. Behovene for helse og omsorgstjenester vil øke markant, samtidig som andel yrkesaktive går ned. Dette kan igjen bety lavere vekst i skatteinntekter.

Videre vises det til økende utfordringer med rekruttering og kompetansebehov innenfor helse og omsorgssektoren, og særlig gjelder dette kommuner med lavt innbyggertall og mindre sentral plassering.

- **Ungt utenforskap**

Vestfold og Telemark er det fylket som har den høyeste andel unge mellom 15-29 år stående utenfor arbeid, utdanning eller arbeidsmarkedstiltak. Samarbeid mellom ulike sektorer vil være avgjørende for å løse disse utfordringene.

- **Klimaomstilling**

Klimaet er allerede endret med økte temperaturer og nedbør, og endringene vil forsterkes fremover. I tillegg til "klimakrisen" opplever vi også det som omtales som "naturkrisen"; et eskalerende tap i artsmangfoldet. Artene er nødvendig for å holde oppe økosystemene. Krisene må løses samtidig og Vestfold og Telemark må bidra til å nå nasjonale mål om kutt i klimagasser og bevaring av natur.

- **Oslofjorden**

Tilstanden i Oslofjorden er svært alvorlig. Flere tiltak fra helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden er satt i gang, men gjennomføringen må forsterkes fremover.

Regionale mål og føringer

Regionale mål og føringer, som fastsettes av fylkeskommunen, vil også være viktige føringer for Skien kommune. Fra 1.1.2024 er Skien kommune del av nye Telemark fylke.

Fylkeskommunen arbeider nå med den regionale planstrategien “*Telemarksplanen - Regional planstrategi 2024 - 2028*” som forventes vedtatt i desember 2024. I innspill fra fylkeskommunen til vår planstrategi understrekes det at det ikke er avklart hva som blir fylkeskommunens satsingsområder, og at kommunene vil kunne ha innvirkning i arbeidet gjennom å delta i prosessene senere våren 2024. I Telemarksplanen vil de regionalt vedtatte planene og strategiene bli vurdert og det vil bli avklart om de skal beholdes eller erstattes som følge av endret politisk retning. Det som imidlertid allerede er klart, er at *Regional plan for samordna areal og transport i Grenland* fra 2014 skal rulleres med oppstart høsten 2024.

Som grunnlag for Telemarksplanen er det utarbeidet et [kunnskapsgrunnlag](#). Hovedformålet med kunnskapsgrunnlaget er å skape en felles virkelighetsforståelse i fylket, som er en grunnleggende forutsetning for å nå målene. I kunnskapsgrunnlaget fra fylkeskommunen fremheves det at Telemark står ovenfor komplekse og sektorovergrepene samfunnsutfordringer, som blant annet klima- og naturkrise, befolkningsutvikling og utenforskap, og utfordringer som følge av pandemi og krig i Europa.

Utfordringsbilde og utviklingstrekk i Skien kommune

Regjeringen, Statsforvalteren og fylkeskommunen peker på mange store og komplekse utfordringer som kommunene i Norge står ovenfor i årene som kommer. De fleste utfordringene gjelder også Skien kommune. Det er viktig at kommunen tar eierskap til utfordringene og finner løsninger som vil passe for vår kommune og region. Helhetlige løsninger og samarbeid på tvers av sektorer vil være avgjørende for å løse utfordringene.

Klima og miljø

En grønn kommune er selve fundamentet for en livskraftig og framtidsrettet utvikling. Miljømessig bærekraft innebærer et samfunn hvor vekst og utvikling ikke går på bekostning av målene for klima, natur og miljø.

Nye dilemma oppstår i det grønne skiftet, der grønt må prioriteres mot grønt. Eksempelvis vil produksjon av fornybar energi som vannkraft, solenergi eller vindenergi kreve areal og berøre naturressurser.

Skien kommune vil bidra til at Norge kan nå sine mål og forpliktelser knyttet til reduserte klimagassutslipp. Rapportering på klimaarbeidet for 2022 viste at vi kan nå våre geografiske klimamål for 2025. Utslipp for egen virksomhet beregnes ut ifra KOSTRA-tall. Disse beregningene er kostnadsbaserte, noe som medfører at økte kostnader i samfunnet generelt medfører høyere utslipp for kommunen. Basert på denne beregningsmetoden har vi ikke klart å vise effekten av våre klimatiltak. Dersom dagens utvikling fortsetter vil vi med stor sannsynlighet ikke oppnå våre mål for egen virksomhet innen 2025.

Skien kommune har et stort mangfold av biologiske arter og naturtyper. Arealendringer er den største trusselen mot natur- og artsmangfoldet. Skien kommune vil samtidig være en attraktiv kommune for næringslivet. Forrige rullering av arealdelen viste at det også oppstår noen dilemma og konflikter ved etablering av nye næringsområder på den ene siden, og hensynet til natur og andre viktige verneinteresser på den andre.

Kommunen må derfor arbeide videre med hvordan vi skal klare å kombinere god næringsutvikling, omstilling til det grønne skiftet og samtidig ta klima- og miljøhensyn.

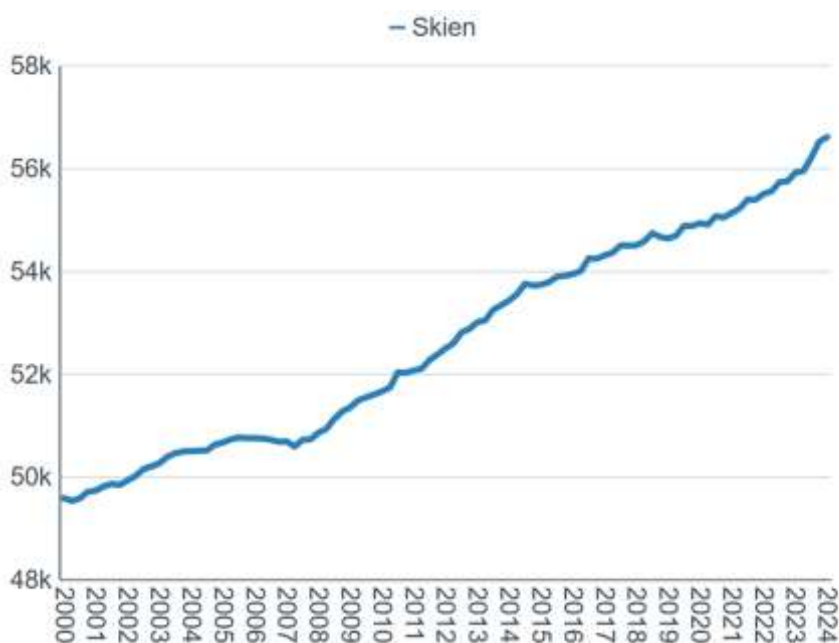
Attraktivitet og næring

Ved inngangen til 2024 viser tall fra SSB at folketallet i Skien er på 56 619 innbyggere. Skien har hatt vekst i folketallet i de siste tiårene. Samtidig har befolkningsveksten vært svakere over tid enn i de fleste andre sammenlignbare byer.

Telemarksforskning har ulike scenarier for videre befolkningsutvikling frem mot 2030. Med *lav attraktivitet* ville vi fått 55 000 innbyggere i 2030. Med *middels attraktivitet* var utviklingen ventet til 56 500 innbyggere. Med *høy attraktivitet* kan Skien vente en utvikling til 59 000 innbyggere. På bakgrunn av disse analysene ble det i samfunnsdelen satt mål om 60 000 innbyggere innen 2030.

Tallene viser at vi allerede er over scenarier for lav og middels vekst. Det er derfor grunnlag for at vi kan nå scenariet for høy attraktivitet. Dersom kommunen også skulle klare å øke attraktivitet ytterligere, kan målet om 60 000 innbyggere være innenfor rekkevidde. I samfunnsdelen pekes det på følgende viktige faktorer for at vi kan nå vårt høye mål:

- Høy næringsattraktivitet - mange nye arbeidsplasser etableres
- Skien kommune fikk, sammen med Porsgrunn, Statens pris for attraktiv by i 2021.
- Befolkningsveksten har de siste årene økt og er nå høyere enn landsgjennomsnittet
- Datalagringscenter i Skien
- Skien er en del av Grenland - området med størst befolkning mellom Oslo og Kristiansand.

Befolkningsutvikling i Skien kommune (Regional analyse)

Selv om befolkningsvekst og tall fra de siste år viser noen positive trender, er det viktig at kommunen fortsatt jobber aktivt med å legge til rette for god næringsutvikling. I de nærmeste årene som kommer vil det være særskilt viktig å arbeide for å maksimere de positive ringvirkningene som kommer i forbindelse med etablering av datasenteret på Gromstul.

Demografi, rekrutteringsutfordringer og utenforskap

Konsekvensene av en aldrende befolkning vil bli en betydelig utfordring i Skien i årene som kommer. Dersom en legger til grunn SSBs befolkningsprognoser for middels vekst, vil endringene i ulike befolkningsgrupper se slik ut:

	faktisk 2023	prognose 2033	endring antall	endring %
1-5 år	2 797	2 716	-81	-2,9 %
6-15 år	6 429	5 891	-538	-8,4 %
67-79 år	7 510	8 101	591	7,9 %
80 år eller eldre	2 714	4 571	1 857	68,4 %

Endring i befolkningsgrupper, basert på SSBs befolkningsprognoser

I handlingsprogram og økonomiplan for 2024 - 2027 ble det lagt inn relativt store utgifter knyttet til demografi. De økte utgiftsrammene går til Helse og velferd og BDK/eiendom for drift av nye bygg. Oppvekst fikk reduserte rammer på grunn av nedgang i elev- og barnetall i skole og barnehage.

Rekrutteringsutfordringer knyttet til demografi vil trolig bli en like stor utfordring som økning i selve demografiutgiftene i årene framover. Antall eldre vil øke sterkt mens antall innbyggere i yrkesaktiv alder er tilnærmet uendret. I 2022 var det 12,5 innbyggere i alderen 20-66 år pr innbygger over 80 år. I 2032 viser prognosen 7,5 innbyggere i alderen 20-66 år pr innbygger over 80 år, og i 2040 er forholdstallet helt nede i 6. Det er en dramatisk utvikling når en allerede i dag ser store utfordringer med å rekruttere og beholde kompetent personell, særlig innenfor pleie- og omsorgssektoren.

Rekrutteringsutfordringene gjelder imidlertid ikke bare kommunalområdene helse/velferd og oppvekst i kommunen, men også mer generelt for en rekke sektorer.

Samtidig som vi opplever rekrutteringsutfordringer innenfor en rekke sektorer, har vi også en betydelig andel av befolkningen i arbeidsfør alder som står utenfor arbeid, utdanning eller arbeidsmarkedstiltak. Andelen sysselsatte i Skien har over tid ligget under landsgjennomsnittet. Samtidig er det positivt at andelen sysselsatte de har økt de siste årene. I 2023 var prosentvis andel av sysselsatte av befolkningen mellom 15 og 74 år på 63,9 % for Skien, mens for Norge ligger andelen på 68,5 %.

Dersom vi klarer å inkludere en større andel av den potensielle arbeidskraftreserven i arbeid eller aktivitet, vil det kunne gi et stort bidrag til å løse rekrutteringsutfordringene vi står ovenfor.

Prosentvis andel av sysselsatte av befolkningen mellom 15 og 74 år. Kilde: Telemarkforskning/SSB

Kommuneøkonomi

Økonomisk bærekraft er kommunens viktigste verktøy for å skape muligheter og gi oss det nødvendige handlingsrommet når vi skal levere gode tjenester til innbyggerne. 2023 var et krevende økonomisk år for Skien kommune, i likhet med mange andre kommuner i Norge. Renter, finans, priser og arbeidsmarked la større press på kommunen enn det en forventet ved inngangen til 2023.

Stram økonomisk styring og "snu hver stein" må være ledestjerner for å sikre en fortsatt bærekraftig økonomi i Skien kommune. Det økonomiske handlingsrommet vil også ha betydning for omfanget og innretningen av planarbeidet i kommunen.

Planbehov

I dette kapittelet gjøres det rede for behovet for planer. Gjennomgangen baserer seg på kommunens satsingsområder og planer innen samfunnsikkerhet og beredskap.

Grønn kommune

Vurdering av behov for planer

Klima og energi

Skien har en gjeldende kommunedelplan for klima og energi sammen med Porsgrunn fra 2018. Kommunedelplanen setter mål om 35% reduksjon i klimagassutslipp innen 2025 i forhold til 2015. Tilsvarende er målet for utslipp fra egen virksomhet 30%. Det er behov for å lage en ny plan for klima og energi som bygger på erfaringer og kunnskap fra gjeldende kommunedelplan, sammen med internasjonale og nasjonale mål og forventninger. I tillegg bør det vurderes om kommunen skal måle reduksjon i CO2 på nye måter.

Siden 2018 har behovet og rammene for kraftproduksjon og energi endret seg vesentlig i Skien og Grenland. Kommunen har et kunnskapsgrunnlag for fornybar energi, men en eventuell plan for energiproduksjon bør også omfatte økt kunnskap om og vurdering av mulighetene for kjernekraft. En egen plan for energiproduksjon kan bli aktuelt i neste kommunestyreperiode. Ved rullering av foreslått temaplan for klima og energi, er det aktuelt å ta inn energiforbruk og effektivisering.

I arbeidet med planstrategien har det vært administrativ dialog med Porsgrunn kommune. Porsgrunn skal rullere både kommuneplanens samfunnsdel og arealdel tidlig i kommunestyreperioden, og har sannsynligvis ikke kapasitet til å lage plan for klima og energi nå. Det innstilles derfor på å lage en temaplan for klima og energi som kun gjelder Skien. I arbeidet med planen vil det imidlertid være fokus på samarbeid med Porsgrunn.

Naturmangfold og landbruk

Det er behov for en bedre oversikt og mer kunnskap om det viktige naturmangfoldet i Skien kommune. I tillegg bør det sees på strategier, tiltak og retningslinjer for å ivareta naturmangfold. Det foreslås en egen temaplan for naturmangfold som starter opp rett etter vedtak av planstrategien.

Kommunen har søkt om og fått 400 000 kr fra Miljødirektoratet for å lage en kommunedelplan for naturmangfold. Direktoratet setter som krav at planen utarbeides etter reglene om kommunedelplan.

Skien har felles landbruksplan med Porsgrunn. Denne planen har tidshorisont til 2025. Med tanke på økt fokus på jordvern og matsikkerhet de senere år, vurderes det behov for revidere gjeldende landbruksplan. Det legges opp til oppstart av planarbeid høsten 2024, med politisk behandling og vedtak høsten 2025.

Miljø - forurensning og avfall

Målet om å minimere forurensning og avfall ivaretas i dag i ulike kommunalområder og kommunale foretak gjennom tjenester og ved utøving av myndighet. Det vurderes at en plan for klima og energi, plan for naturmangfold og plan for landbruk vil kunne dekke opp for delmålene under satsingsområdet Grønn kommune.

Geodata

Kartverket oppfordrer kommunene å lage en geodataplan med bakgrunn i fylkesgeodataplan for Vestfold og Telemark . Skien kommune har ikke en slik plan i dag. Det foreslås en temaplan for Geodata som skal gi oversikt over hvilken nytte kommunen har av geodata, hvilken kompetanse kommunen har innenfor fagområdet, hvilken kapasitet som er nødvendig og budsjettmessige konsekvenser.

Videreføring av planer

Følgende planer foreslås videreført:

- Kommunedelplan for Borgestad/Menstad
- Kommunedelplan for kulturminnevern

Forslag til planer

- Temaplan for klima og energi - rullering
- Temaplan for naturmangfold - ny
- Temaplan for landbruk - rullering
- Temaplan for geodata – ny

Attraktiv kommune

Vurdering av behov for planer

Næring og arbeidsplasser

Kommunen har en strategisk næringsplan for Grenland 2017-2020. Tidshorizonten for planen er utgått og det vurderes ikke å være et behov for en ny plan nå.

I arealdelen som ble vedtatt våren 2023 ble det avsatt mange nye næringsområder. Samtidig ble en del foreslåtte næringsområder tatt ut av planforslaget som følge av innsigelser og andre arealkonflikter. Det kan være aktuelt å revurdere noen av områdene for å se om de er realiserbare. Planbeskrivelsen til gjeldende arealdel peker også på at kommunen bør se på fortettingspotensialet for eksisterende næringsarealer.

Etter hvert vil det kunne være aktuelt å lage en egen temaplan for næring som fokuserer på Skien kommunes mål og strategier for næringslivet. Som følge av at administrasjonen må sette av mye ressurser knyttet til etablering av Google sitt datasenter i kommunen, avventes oppstart av næringsplan til neste kommunestyreperiode.

Boligstrategi

Kommunens viktigste rolle som aktør i boligmarkedet har de siste tiårene vært å legge til rette for utbygging gjennom arealplanleggingen. I tillegg har kommunen et boligsosialt ansvar for å bistå vanskeligstilte med bolig. I samfunnsdelen pekes det på at Skien kommune frem mot 2030 også skal bruke boligpolitikk aktivt for å fremme byens attraktivitet og befolkningsvekst. Attraktive tomter, boliger, boligprosjekter og bomiljø skal, i tett samarbeid med private utbyggere og grunneiere, utvikles og realiseres. For at dette skal skje på best mulig måte skal kommunen se på behovet for å utarbeide en egen boligstrategi. Boligstrategien utarbeides som en temaplan for bærekraftig boligutvikling.

Det arbeides nå med kunnskapsgrunnlag som kartlegger boligbehov innenfor kommunalområdene helse og oppvekst. Det foreslås at temaplan for bolig startes opp etter prosesser innen helse og oppvekst er ferdigstilt. Det forventes at planarbeidet kan starte opp i 2026.

Skien sentrum

Det pågår arbeid med rullering av kommunedelplan for sentrum. Planarbeidet er viktig for å sikre samfunnsdelens delmål knyttet til et levende sentrum og forventes vedtatt i løpet av 2024.

Trafikksikkerhet og veg

Gjeldende plan for trafikksikkerhet er fra 2018. Planen er et viktig verktøy for å identifisere områder hvor det bør gjøres tiltak, og er et helt nødvendig grunnlag for å kunne søke om midler til arbeidet med trafikksikkerhet. Rullering av planen starter opp høsten 2024.

Videre har kommunen en egen kommunedelplan for trafikk for Tollnesområdet. Denne planen bør innarbeides i arealdelen ved neste brede rullering.

Det arbeides nå også med en hovedplan for veg. Denne forventes vedtatt i løpet av 2024.

Digitalisering

Skien har en plan for digitalisering: *Digitalisering i Skien kommune – Satsingsområder og Ambisjoner 2021 – 2025*. Det vurderes at det er behov for en oppdatert plan som lages i denne kommunestyreperioden.

Forslag til planer

- Kommuneplanens arealdel - rullering med tanke på utvikling av næringsarealer
- Temaplan for bærekraftig boligutvikling - ny plan
- Kommunedelplan for sentrum - slutføre rullering av planen
- Temaplan trafiksikkerhet - rullering
- Hovedplan veg - ny
- Temaplan digitalisering - rullering

Inkluderende kommune

Vurdering av behov for planer

Inkludering og kvalifisering

I desember 2017 vedtok Bystyret kommunedelplan for integrering. Målgruppen for planen er innvandrerbefolkningen i Skien kommune. Planen presenterer de lange perspektivene innenfor feltet med satsingsområder og strategier. Den er fremtidsrettet og på overordnet nivå. Samtidig omfatter planen tiltak som ikke bare retter seg mot innvandrerbefolkningen.

Skien kommune har utfordringer knyttet til at en betydelig del av befolkningen i arbeidsfør alder ikke har arbeid og/eller lever med vedvarende lavinntekt. Utenforskap og lav inntekt over tid har stor betydning for den enkeltes muligheter for å delta i samfunnet og skape seg et godt liv.

Det er behov for å se på kompleksiteten og sammenhengene knyttet til husholdninger med vedvarende lavinntekt og konsekvensene dette kan ha for utenforskap og marginalisering. Det foreslås at planen for integrering utvides til å se på problemstillingene knyttet til husholdninger med vedvarende lavinntekt. Tittel på planen kan være *Temaplan for inkludering og kvalifisering*.

Oppvekst

I 2023 ble *Temaplan for oppvekst* vedtatt. Temaplanen inngår som en del av kommunens helhetlige planverk, og fanger opp sentrale mål og strategier i samfunnsdelen. Planen er tverrsektoriell og inneholder beskrivelser av utfordringer, mål og strategier på et overordnet nivå. Planen omhandler tjenester for gravide, barn og unge fra 0 til 18 år, samt deres familier. Planen vurderes å være oppdatert med tanke på nye målsettinger og strategier, og foreslås videreført i denne kommunestyreperioden.

Plan for samordnet forebygging av omsorgssvikt og atferdsvansker ble vedtatt i 2023. I planen står det at den skal evalueres og rulleres etter to år. Handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2023-2035 gjelder for to år. I 2026 skal det utarbeides en ny plan som skal bygge på Nasjonalt kunnskapsenter om vold og traumatisk stress sin veileder *Veileder for utvikling av kommunal handlingsplan mot vold i nære relasjoner*.

SLT - handlingsplan - rus og kriminalitetsforebygging

SLT Handlingsplan rulleres hvert 4 år, med mindre revisjon hver 2 år. Rullering av handlingsplan peker ut videre strategi og tilhørende tiltak for rus og kriminalitetsforebyggende arbeid i kommunen i planperioden. Handlingsplanen er tverrsektoriell, og et bredt spekter av ulike kommunalområder og enheter er eiere av tiltak i handlingsplan. Revisjon hvert 2 år skal bidra til at tiltak oppdateres hensiktsmessig, i henhold til nasjonale føringer, ny forskning og statistikk. Arbeidet koordineres av SLT-koordinator.

For denne kommunestyreperioden foreslås det at planarbeidet starter opp i 2024 med forventet behandling og vedtak i 2025.

Helse og omsorg

Det er behov for å oppdatere gjeldende plan for helse og omsorg ettersom den utgår i 2025. Denne planen har i dag navnet kommunedelplan for helse og omsorg, men omgjøres til en temaplan. Endringene i demografi, knapphet på kompetanse og behovet for helsetjenester vil være sentrale tema for rulleringen.

Kultur, idrett, friluftsliv og frivillighet

Planer innenfor disse sektorene er også viktig for satsingsområde attraktive kommune. 1. oktober 2020 vedtok Bystyret *kommunedelplan for kultur, idrett, friluftsliv og frivillighet*. Det vurderes at planen fungerer som et godt styringsverktøy, og først kan rulleres i neste kommunestyreperiode. I tillegg har kommunen en *strategisk plan for frivillighet 2022 - 2026*. Denne er nylig oppdatert og fungerer som en viktig plan for frivillighet og denne sektorens rolle knytter til inkludering.

Ibsen 2028- strategien bør rulleres i 2026, før åpning av Ibsenbiblioteket. Øvrige strategier på kulturfeltet foreslås videreført.

Forslag til planer

- Temaplan inkludering og kvalifisering - rullering og utvidelse av gjeldende plan
- Plan for samordnet forebygging av omsorgssvikt og atferdsvansker - rullering
- Handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2023 - 2035 - rullering
- SLT - handlingsplan - rullering
- Temaplan helse og omsorg - rullering av gjeldende plan

Samfunnsikkerhet og beredskap

Siden forrige planstrategi har hensynet til samfunnsikkerhet og beredskap blitt aktualisert som følge av korona-pandemien, og en mer utfordrende sikkerhetspolitisk situasjon som følge av krig i Europa. Et oppdatert planverk innen samfunnsikkerhet og beredskap vil være viktig for kommende periode, og det finnes det en rekke lovpålagte krav knyttet til hvilke planer og analyser det forventes at kommunene skal ha. I tabellen under gis det informasjon om status for sentrale planer og analyser på feltet, og behovet for revidering.

Plan	Omtale og vurdering
Helhetlig risiko - og sårbarhetsanalyse	Helhetlig ROS for Skien ble revidert og godkjent i Bystyret mai 2022. Analysen skal være plangrunnlaget og virkemiddel for kommunens arbeid med samfunnssikkerhet. Analysen revideres i 2026 med behandling i Bystyret.
Overordnet beredskapsplan	Gjeldende plan er fra 2016. Det foreslås at kommende revidering skal bestå av en administrativ del og en operativ del, slik mange andre kommuner har nå. Operativ vil unntas offentlighet. Det legges opp til revidering av administrativ del i 2024.
Smittevernplan	Gjeldende plan er fra 2018. Ny plan forventes vedtatt før sommeren 2024.
Pandemiplan	Gjeldende plan er fra 2018. Ny plan forventes vedtatt i slutten av 2024.
Plan for helse-, sosial og smitteberedskap	Gjeldende plan er fra 2018. Rammene for planarbeidet er avklart gjennom Grenlandssamarbeidet.

Andre planer

Alkoholpolitisk handlingsplan

Alkoholloven fastsetter at alle kommuner som ønsker å dele ut skjenke- og salgsbevilgninger skal lage en handlingsplan. Tradisjonelt har det i Skien vært behov for å rullere planen hvert 4. år. Forslag til ny handlingsplan er på høring frem til 2. mai i år. Etter høring vil saken fremmes til politisk behandling.

Kommunens arbeidsgiverpolitikk

Kommunens arbeidsgiverpolitikk revideres årlig. I 2023 ble det besluttet å gjennomføre en større rullering og arbeidet startet i slutten av 2023. Det tas sikte på å ferdigstille ny arbeidsgiverpolitikk i løpet av 2024.

Kommuneplanen - vurdering av behovet for rullering

Kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt høsten 2022. Planen er relativt ny og har innarbeidet FNs' bærekraftsmål på den måten vi ønsker i Skien kommune. Vurderingen er at det ikke er behov for å gjøre endringer av samfunnsdelen i denne kommunestyreperioden.

Kommuneplanens arealdel

Ved sluttbehandling av arealdelen den 25. mai 2023 vedtok Bystyret følgende punkter for ny revisjon av arealdelen:

15. Kravet i planprogrammet med avstand til skole tas ut som kriteriet ved neste rullering av kommuneplanen

16. Administrasjonen bes utarbeide et forslag til hyppigere rullering hvor arealer som i denne planen ligger inne med ulike formål kan endres med kortere tidshorison enn i dag. Dvs. at arealer som ikke blir realisert eller lar seg realisere kan tas ut til fordel for andre realiserbare arealer som i dag ikke ligger inne. I tillegg vil en rullering av dagens ATP Grenland også kunne medføre endringer.

17. Frem mot ny revidering skal soneinndeling og kvoter for LNF områder ha et eget oppfølgingspunkt i planbeskrivelsen "

Den 8. februar 2024 behandlet Bystyret enkelte punkter i arealdelen som ble unntatt rettsvirkning i vedtaket den 25.mai 2023. I den forbindelse ble følgende vedtak fattet:

Det legges frem en sak for Utvalg for teknisk sektor om snarlig rullering av arealplanen med sikte på å legge til rette for enda flere næringsområder i Skien kommune.

I planbeskrivelsen for arealdelen er det gitt en oversikt over mulige planoppgaver knyttet til fremtidig rullering av arealdelen: Videre er det i samfunnsdelen fastsatt at kommunen skal vurdere bruk av markagrenser for å sikre friluftslivet.

Fylkeskommunen legger opp til en revidering av areal- og transportplanen for Grenland(ATP), med sikte på vedtak i 2026. Denne planen vil kunne gi viktige føringer for kommuneplanens arealdel.

Forslag til rammer for revidering av arealdelen i denne perioden

En full revidering av kommuneplanens arealdel er en prosess som krever mye ressurser. Kommunen brukte i forrige periode mye ressurser på en bred rullering av arealdelen. Det kan være lite hensiktsmessig med bred rullering av arealdelen før ATP Grenland og temaplaner innen naturmangfold, klima og energi og boligutvikling lages og vedtas. Disse planene vil kunne gi viktige føringer for en bredere rullering i neste kommunestyreperiode.

På bakgrunn av en samlet vurdering foreslås det en begrenset rullering av arealdelen i denne kommunestyreperioden med fokus på næringsarealer.

Foreslåtte planer for denne perioden

Tabellen under viser oversikt og oppsummering over de prioriterte planoppgavene for kommunestyreperioden med tidslinje og forventet vedtak.

Oversikt over nye planer og planer som skal rulleres

Grønn kommune

Planoppgaver	Plantype	Type endring	2024	2025	2026	2027	Vedtaksår	Kort beskrivelse
Temaplan for klima og energi	Temaplan	Rullering	X	X			2025	Det utarbeides en ny plan for klima og energi som skal se på nye mål, strategier og tiltak.
Temaplan for naturmangfold	Kommunedelplan, tema	Ny	X	X			2025	Det skal lages en egen temaplan for naturmangfold.
Temaplan Geodata	Temaplan	Ny	X	X			2025	Planen skal gi oversikt over hvilken nytte kommunen har av geodata, hvilken kompetanse kommunen har innenfor fagområdet, hvilken kapasitet som er nødvendig, og budsjettmessige konsekvenser
Temaplan landbruk	Temaplan	Rullering	X	X			2025	Med tanke på økt fokus på jordvern og matsikkerhet de senere år, vurderes det behov for revidere gjeldende landbruksplan.

Attraktiv kommune

Planoppgaver	Plantype	Type endring	2024	2025	2026	2027	Vedtaksår	Kort beskrivelse
Hovedplan veg	Temaplan	Ny	X				2024	Det arbeides med hovedplan for veg. Forventet vedtak i 2024.
Kommunedelplan for sentrum	Kommunedelplan, areal	Rullering	X				2024	Slutføre arbeidet med kommunedelplan for sentrum.
Kommuneplanens arealdel	Kommuneplan, arealdel	Rullering	X	X	X		2026	Begrenset revidering av arealdelen med tanke på næringsarealer
Temaplan bærekraftig boligutvikling	Temaplan	Ny			X	X	2027	Det foreslås en temaplan for bærekraftig boligutvikling for å fremme byens

Planstrategi 2024-2027 for Skien kommune

Planoppgaver	Plantype	Type endring	2024	2025	2026	2027	Vedtaksår	Kort beskrivelse
								attraktivitet og befolkningsvekst.
Temaplan digitalisering	Temaplan	Rullering	X	X			2025	Behov for å oppdatere gjeldende plan for digitalisering
Temaplan trafiksikkerhet	Temaplan	Rullering	X	X			2025	Planen er et viktig verktøy for å søke om midler til arbeidet med trafiksikkerhet. Kommunens plan skal ha mål strategier og tiltak for trafiksikkerhet.

Inkluderende kommune

Planoppgaver	Plantype	Type endring	2024	2025	2026	2027	Vedtaksår	Kort beskrivelse
Handlingsplan mot vold i nære relasjoner	Temaplan	Rullering			X		2026	I 2026 skal det utarbeides en ny plan som skal bygge på Nasjonalt kunnskapscenter om vold og traumatisk stress sin veileder Veileder for utvikling av kommunal handlingsplan mot vold i nære relasjoner.
Ibsenstrategi	Temaplan	Rullering			X		2026	Ibsenstrategien foreslås rullert i forkant av åpningen av Ibsenbiblioteket.
Plan for samordnet forebygging av omsorgssvikt og atferdsvansker	Temaplan	Rullering		X			2025	I gjeldende plan står det at den skal evalueres og rulleres etter to år
SLT handlingsplan	Temaplan	Rullering	X	X			2025	Tverrsektoriell plan som peker ut strategier og tiltak for rus- og kriminalitetsforebygging.
Temaplan for inkludering og kvalifisering	Temaplan	Ny	X	X			2025	Tas utgangspunkt i kommunedelplan for integrering og en utvidelse av denne.
Temaplan helse og omsorg	Temaplan	Rullering	X	X			2025	Endre gjeldende kommunedelplan til temaplan.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Planoppgaver	Plantype	Type endring	2024	2025	2026	2027	Vedtaksår	Kort beskrivelse
Overordnet beredskapsplan	Beredskapsplan	Rullering	X				2024	Rullering av administrativ del. Operativ del unntas offentlighet.
Pandemiplan	Beredskapsplan	Rullering	X				2024	Gjeldende plan er fra 2018. Det er forventet at rullering av planen vedtas i slutten av 2024.

Planstrategi 2024-2027 for Skien kommune

Planoppgaver	Plantype	Type endring	2024	2025	2026	2027	Vedtaksår	Kort beskrivelse
Plan for helse-, sosial- og smitteberedskap	Beredskapsplan	Rullering	X				2024	Rammene for planarbeidet er avklart gjennom Grenlandssamarbeidet.
Smittevernplan	Beredskapsplan	Rullering	X				2024	Gjeldende plan er fra 2018. Rullering av planen er satt i gang og forventes vedtatt før sommeren 2024.

Andre planer

Planoppgaver	Plantype	Type endring	2024	2025	2026	2027	Vedtaksår	Kort beskrivelse
Alkoholpolitisk handlingsplan 2024 - 2028	Temaplan	Rullering	X				2024	Alkoholpolitisk handlingsplan er på høring frem til 2. mai. Det tas sikte på behandling og vedtak i løpet av 2024.
Arbeidsgiverpolitikken	Temaplan		X				2024	Arbeidsgiverpolitikken revideres årlig, men det er nå satt i gang en større rullering.
Langsiktig drifts- og investeringsplan	Temaplan	Ny	X				2024	Fra og med 2024 vil det legges frem en langsiktig drifts- og investeringsplan. Tidsperspektivet vil være inntil 20 år. Denne rulleres annet hvert år og skal tjene som underlag for handlingsprogram og økonomiplan.

Kilder og lenker

Nasjonale føringer for planleggingen

- Regjeringens sider om planlegging [Planlegging - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no). Her finnes også oversikt over øvrige nasjonale føringer for planleggingen.

Regionale planer

- Telemark fylkeskommune side med oversikt over gjeldende planer. [Vedtatte arealplaner og strategier - Telemark fylkeskommune](#)

Viktige kunnskapskilder:

- [SSBs kommunefakta for Skien](#)
- [SSBs kostra](#)
- [Telemarksforsknings Regional analyse. Rapport for Skien](#)
- [Telemark fylkeskommunes kommuneprofiler Skien](#)
- [Telemark fylkeskommunes kunnskapsgrunnlag for Telemarksplanen](#)
- [NAV Refleksjoner om arbeidsmarkedet og utenforskap i Skien.](#)
- [NAV statistikk:](#)

Øvrige sider om planlegging

- [Enkel planlegging.no](#). En side fra Distriktsenteret om planlegging.